

SZERZŐI JOG MINDENKINEK

Dr. Pontos Patrik
Jogi előadó
Előadóművész Jogvédő Iroda
Egyesület
Titkár
MSZJF

BETEKINTÉS A SZELLEMI TULAJDONJOGBA

A SZELLEMI TULAJDON VÉDELMEINEK ALAPJA

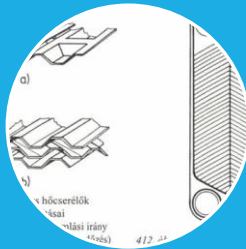
- ❖ Speciális, önálló jogterület
- ❖ Két nagy ág: iparjogvédelem – szerzői jog
- ❖ A védelem kulturális hatása
- ❖ Tulajdonjoghoz hasonló, abszolút jellegű jogviszony

IPARJOGVÉDELEM

TUDOMÁNYOS – MŰSZAKI MEGOLDÁSOK

Szabadalom

Használati
mintaoltalom

Növényfajta –
oltalom

Formatervezési
mintaoltalom

IPARJOGVÉDELEM

ÁRUK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSÉRE SZOLGÁLÓ MEGJELÖLÉSEK

Védjegy

Földrajzi árujelző

II. A SZERZŐI JOG TÁRGYA, ALANYA

MÉRFOLDKÖVEK A SZERZŐI JOG TÖRTÉNETÉBEN

A SZERZŐI JOG ÁLTAL VÉDETT MŰVEK ÉS TELJESÍTMÉNYEK, A VÉDELEM FELTÉTELEI

- ❖ Sztj. (1999. évi LXXVI. törvény) hatálya a szerzői művekre és az úgynevezett kapcsolódó teljesítményekre terjed ki.
- ❖ Szerzői jog a szerzői mű alkotóját illeti meg
- ❖ Szerzői műről (alkotásról) két pozitív feltétel bekövetkezése esetén lehet beszélni
 - az alkotásnak mint eredménynek az irodalom, a tudomány vagy a művészet területére kell esnie
 - egyéni, eredeti jelleg
- ❖ Szerzői jogi védelem negatív feltételei
 - („felülről”) törvény kizárja: ötlet, elv, elgondolás, folklór kifejeződései
 - (alkotások rendeltetésére tekintettel) kizárt: *jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és más hasonló rendelkezések*
 - *sajtótermékek közleményeinek alapjául szolgáló tények vagy napi hírek*
- ❖ *További feltétel: a védelmi idő nem telt le*

Happy Birthday

Traditional

Happy birth - day to you, hap - py birth - day to you, Hap - py

The musical score is written in 3/4 time and includes guitar chords: C, G7, G7, and C. It features a vocal line with lyrics and a piano accompaniment.

 Windows 10

A SZERZŐI JOGI VÉDELEM ALANYA

- ❖ A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta
- ❖ Emberi magatartás
 - vagyoni jogokat megszerzők származékos módon szerezhettek jogot
 - csak ember lehet
- ❖ Származékos művek: Szerzői jogi védelem alatt áll – az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül – más szerző művének átdolgozása, feldolgozása vagy fordítása is, ha annak egyéni, eredeti jellege van.
- ❖ Ha egy szerzői műnek több alkotója van, közös mű, ezen belül összekapcsolt mű, vagy együttesen alkotott mű keletkezik
- ❖ Nem minősül szerzőnek az a „mecénás”, aki a mű létrejöttéhez anyagi forrást biztosított, de ő maga nem vett részt az alkotásban.

A SZERZŐI JOG EGYÉB JOGOSULTJAI

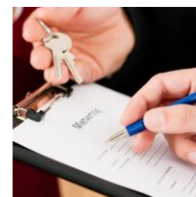
Öröklés

- Öröklés a vagyoni jogok átszállásának törvényi esete
- Védelmi idő alatt az örökösöket illetik a vagyoni jogok
- Végrendeleti / törvényes öröklés
- Hagyatékátadó végzés
- Közös jogkezelők nyilvántartása

Kapcsolódó jogosultak

- Azon teljesítmények, amelyek nagy anyagi ráfordítással hozzájárultak a szerző művének létrejöttéhez, illetve a közönséghez történő eljuttatásához
- EAM – művészi játék
- eltérő vagyoni és személyhez fűződő jogok
- vagyoni jogok többnyire átruházhatóak

Haszonélvezet

- Legtöbbször szerződés, vagy öröklés útján (özvegyi haszonélvezet)
- A haszonélvező a haszonélvezet tárgyát képező szerzői vagy szomszédos jogot felhasználhatja, hasznosíthatja, hasznait szedheti
- A jogosult a haszonélvezet gyakorlását ellenőrizheti

A SZERZŐ JOGAI

(SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ ÉS VAGYONI JOGOK)

❖ a szerzőt megillető kizárólagos jogok abszolút szerkezetű, negatív tartalmú jogviszonyt keletkeztetnek

Személyhez fűződő jogok

- a szerző művéhez kötődő személyes kapcsolatát védik
- soha nem átruházhatók
- nem szűnnek meg a védelmi idő leteltét követően sem

Vagyon jogok

- rendeltetésük a művek felhasználásához kapcsolódik
- szerzők esetében főszabályként nem átruházhatók
- a védelmi idő leteltével megszűnnek

AZ EGYES SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK I.

A DISSZEMINÁCIÓ FORMAI RÉSE

❖ Nyilvánosságra hozatal joga

- A szerző határoz arról, hogy műve nyilvánosságra hozható-e.
- „bármilyen cselekmény vagy magatartás lehet, amelynek révén a mű elhagyja az alkotó rendelkezési körét és meg nem határozott más személyek számára hozzáférhetővé válik”
- nem feltétele a szerzői jogi védelemnek
- joghatás: utat nyit a jogszerű felhasználásnak
- tájékoztatás a nyilvánosság számára

❖ Névfeltüntetés joga

- A szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen – a közlemény terjedelmétől és jellegétől függően – szerzőként feltüntessék
- átvétel, idézés, ismertetés
- át- vagy feldolgozás
- a szerzőség elismerése iránti erkölcsi igény még sokkal régebbi, mint maga a szerzői jog
- plágium

AZ EGYES SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK II.

❖ A mű egységének védelme

- A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása, vagy a mű más olyan megváltoztatása vagy a művel kapcsolatos más olyan visszaélés, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes.
- érdeke, hogy a közönség ne nyerjen hamis benyomást a műről
- Itt a mű alatt akár a példányokban kifejezett, akár a nem anyagi formában közönséghez jutó szellemi alkotás is értendő.
- A mű sérelme befolyásolhatja a mű felhasználását is, vagyis a személyhez fűződő és a vagyoni jogok a gyakorlatban ilyenkor összefonódnak.

Esetei:

- mű eltorzítása, megcsonkítása
- becsületre vagy hírnévre sérelmes megváltoztatás vagy más ilyen visszaélés (például egy a műről szóló olyan ismertetés, amely megváltoztatja annak lényegét.)

DE:

- Módosítások gyakran előfordulnak a jogosított felhasználás során is (Ptk. jóhiszemű, tisztességes szerződéses joggyakorlás szabályai irányadók)
- Másrészt az Szjt. általában a jogosított felhasználónak is csak „a lényegét nem érintő”, „elengedhetetlen”, „nyilvánvalóan szükséges” változtatásokat engedi és ezek végrehajtását is elsődlegesen a szerzőnek kell felajánlani

AZ EGYES SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGOK III.

- ❖ **A visszavonás és a további felhasználás megtiltásának joga**
 - Lehetővé teszi a szerzőnek, hogy művét a műre vonatkozó belső, szubjektív okból megtagadhassa, az illető műcímmel, tartalommal történt közönség elé lépést mintegy meg nem történtté tegye
 - a visszavonás, eltiltás abszolút hatályú, azaz csak az összes felhasználóra kiterjedően gyakorolható
 - mások jelentős anyagi érdekeit sértheti, így a jog alkalmazásánál az érdekek gondos mérlegelésére van szükség
 - érdemi feltétele az „alapos ok”.
- ❖ *Nem illeti meg a szerzőt*
 - munkáltatóval szemben a munkaviszonyban alkotott művekre (Szjt. 30. §),
 - a felhasználóval szemben az olyan műre, amelyre az a vagyoni (engedélyezési) jogokat is megszerezte.

A SZERZŐ VAGYONI JOGAI

A DISSZEMINÁCIÓ TARTALMI RÉSZE

- ❖ **Szjt. 16.§:** A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.
 - minden egyes felhasználás: az első felhasználás ellenértékében való megállapodás megkötésekor a mű további felhasználásai és azok mértéke még nem láthatók előre
- ❖ A törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető
- ❖ Ha az Szjt. másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia
- ❖ A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le


```
graph TD; A([Vagyoni jogok]) --> B[Engedélyezési jogok]; A --> C[Díjigények];
```

Vagyoni jogok

Engedélyezési jogok

Díjigények

AZ EGYES VAGYONI JOGOK I.

Többszörözés joga (könyvkiadás, CD, internetről letöltés)

- ❖ a mű olyan hasznosításaiért biztosítható ellenérték, amelyeknél a műélvezet az eredetihez képest más példányok útján történik
- ❖ szélesebb személyi kör elérése
- ❖ célja közömbös, kivéve a szabad felhasználások konkrét feltételrendszerében
- ❖ anyagi formába öntést jelent
- ❖ csak birtokba vehető dologhoz, anyagi hordozóhoz kapcsolva lehetséges, a hordozó anyaga közömbös
- ❖ A mű legkisebb részletének lemásolása is mindig „többszörözés”, ha „részlet” alatt olyan mennyiséget értünk, amely már eléri a szerzői jogi védettséghez szükséges kritikus mértéket, vagyis már egyéni eredeti gondolat kifejtésként azonosítható

AZ EGYES VAGYONI JOGOK II.

Terjesztés joga

- ❖ A szerző kizárólagos joga, hogy a művét terjessze, és hogy erre másnak engedélyt adjon.
- ❖ Terjesztés: *a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele forgalomba hozatallal vagy forgalomba hozatalra való felkínálással*
- ❖ Lényege a példányok nyilvánosság számára elérhetővé tétele
- ❖ A mű többszörözésére adott engedély – kétség esetén – kiterjed a többszörözött műpéldányok terjesztésére is
- ❖ A szabad felhasználás keretében többszörözött példányok – a könyvtárközi kölcsönzés és a 36. § (5) bekezdésében foglalt eset kivételével – nem terjeszthetők a szerző engedélye nélkül
- ❖ Átruházás – bérbeadás – forgalomba hozatali céllal történő **behozatal**
- ❖ Haszonkölcsönzés – műpéldányok meghatározott időre ingyenesen a kölcsönvevő használatába adása

JOGKIMERÜLÉS

Ha a műpéldányt a jogosult vagy az ő kifejezett hozzájárulásával másvalaki adásvétellel vagy a tulajdonjog más módon történő átruházásával az Európai Gazdasági Térségben forgalomba hozta, a terjesztés joga az így forgalomba hozott műpéldány tekintetében – a bérbeadás, a haszonkölcsönbe adás és a behozatal joga kivételével – a továbbiakban nem gyakorolható

AZ EGYES VAGYONI JOGOK III.

Nyilvános előadás joga

- ❖ A mű előadása – mások előtti közvetlen reprodukálása a közvetlen hallás és látás számára – a műpéldány akárcsak időleges átadása nélkül (nem anyagi felhasználás alapesete)
- ❖ lényege az előadó és a közönség, vagyis a mű előadásának meghallgatására, megtekintésére összejövő hallgatóság együttes jelenléte az érzékeléskor
- ❖ Esetei:
 - jelenlévő közönségnek a helyszínen megvalósuló élő előadás,
 - élő vagy rögzített előadás (pl.: R/TV műsor) jelenlévő közönségnek technikai eszköz útján történő érzékelhetővé tétele

AZ EGYES VAGYONI JOGOK IV.

Nyilvánossághoz közvetítés joga sugárzással, vagy másként

- ❖ A szerző kizárólagos joga, hogy a művét sugárzással a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon.
- ❖ Sugárzás a mű érzékelhetővé tétele távollévők számára hangoknak, képeknek és hangoknak, vagy technikai megjelenítésüknek vezeték vagy más hasonló eszköz nélkül megvalósuló átvitelével (nem anyagi felhasználás másik alapesete)
- ❖ Földfelszíni sugárzás, műholdas sugárzás, kódolt sugárzás
- ❖ Nyilvánossághoz közvetítés vezeték útján vagy más módon
 - saját műsornak vezetéken vagy más nem anyagi módon a nyilvánosságnak közvetlenül való hozzáférhetővé tétele, vagy
 - esetleg egy más által már sugárzott, vezetéken hozzáférhetővé tett műsor rögzítéséről való időben elhalasztott (újra) nyilvánossághoz közvetítése
- ❖ „Saját műsor” alatt a védett művek legkülönbözőbb összeállításai, sőt egyes művek is érthetők (webcasting, podcasting, simulcasting)
- ❖ Közös jogkezelés

AZ EGYES VAGYONI JOGOK V.

Lehívásra szolgáló, interaktív nyilvánossághoz közvetítés

- ❖ A szerző nyilvánossághoz közvetítési joga kiterjed különösen arra az esetre, amikor a művet vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg
- ❖ Sajátosság:
 - befejező szakaszában a nyilvánosság tagjai aktív, kezdeményező szerepet játszanak
 - és a közvetítésnek nem azonos tartalmát és nem egyidejűleg érzékelhetik
- ❖ Zeneművek esetében kiterjesztett közös jogkezelés

AZ EGYES VAGYONI JOGOK V.

Továbbközvetítés

- ❖ Az Szt. 28. § (1) bekezdés szerint az egyszerűen már a nyilvánosság számára sugárzással érzékelhetővé (hozzáférhetővé) tett műveknek újra sugárzással megint a nyilvánossághoz közvetítése elkülönült, így újra engedélyköteles felhasználás
- ❖ (2) A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy a rádió- vagy televízió-szervezet, illetve a saját műsort a nyilvánossághoz vezeték útján vagy másként közvetítő műsorában sugárzott, illetve közvetített művének sugárzással, vezeték útján vagy egyéb módon – az **eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával** – a nyilvánossághoz történő egyidejű, változatlan és csonkítatlan továbbközvetítésére engedélyt adjon
- ❖ kábel-jogdíjnak nevezett díjigény kötelező közös jogkezelés körébe tartozik

AZ EGYES VAGYONI JOGOK V.

Átdolgozás

- ❖ A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon.
- ❖ Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.
- ❖ A felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki a mű átdolgozására

AZ EGYES VAGYONI JOGOK V.

Kiállítás joga

- ❖ tipikusan a képzőművészeti, illetve egyéb vizuális műalkotásokra jellemző felhasználási mód
- ❖ Elsősorban dologi műpéldányok bemutatása, például közgyűjteményekben
- ❖ E művek tulajdonosa köteles a művet a szerzői jog gyakorlása végett időlegesen a szerző rendelkezésére bocsátani, ha ez méltányos érdekét nem sérti
- ❖ Képzőművészeti, fotóművészeti, építészeti és iparművészeti alkotás kiállításához a szerző beleegyezése szükséges
- ❖ A közgyűjteményben őrzött mű kiállításához nincs szükség a szerző beleegyezésére és azért a szerzőt díjazás sem illeti meg.
- ❖ A mű kiállítása esetén a szerző nevét fel kell tüntetni.

A VAGYONI JOGOK SORSA A MUNKAVISZONYBAN ALKOTOTT MŰVEK ESETÉBEN

- ❖ Eltérő megállapodás hiányában a mű átadásával a vagyoni jogokat a szerző jogutódjaként a munkáltató szerzi meg, ha a mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége.
 - megfelelően alkalmazni kell, ha *közszolgálati, kormányzati szolgálati, állami szolgálati* vagy *közalkalmazotti* jogviszonyban álló vagy szolgálati viszonyban foglalkoztatott személy, vagy *munkaviszony jellegű jogviszony keretében foglalkoztatott szövetkezeti tag* alkotta meg a művet (megbízás nem)

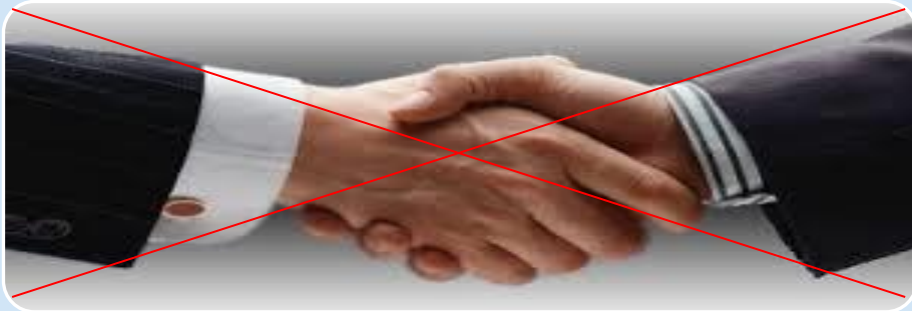
A munkaviszonyban létrehozott mű

- amelyet munkaviszonyból folyó kötelesség teljesítéseképpen alkottak
- közoktatásban és a felsőoktatásban dolgozó munkavállaló-szerzőkre és közalkalmazott-szerzőkre is általánosan érvényes
- tanulói, hallgatói jogviszonyban alkotásra nincs speciális szerzői jogi szabály (DE: jogviszony és díjazás esetén vonatkozik rá)
- ❖ „munkaviszonyból folyó kötelesség” objektív, nem attól függ, hogy mi a munkavállaló-szerző szándéka az alkotáskor. A „kötelességkénti alkotás” minősítésnél az sem számít, hogy az munkahelyen, munkaidőben történik-e
- ❖ Szerződésben kell róla rendelkezni
- ❖ nem vonatkozik az Sztj. 30. § a munkaviszonyban álló szerző minden művére

A munkáltató jogszerzése; rendelkezése a megszerzett jogokkal

- ❖ A vagyoni jogok azokra a művekre, amelyek a munkaviszonyból folyó kötelezettségek teljesítésekként jöttek létre, a törvény erejénél fogva a munkáltatóra szállnak át
 - fontos pontosan, írásban meghatározni, hogy mely művek elkészítése a szerző munkaköri kötelessége.
- ❖ jogátszállást kiváltó elsődleges jogi tény a mű átadása a munkáltatónak illetve megbízottjának
- ❖ előfeltételt jelentő jogi tény az olyan munkaszerződés, amely a művek megalkotását munkaköri kötelességgé teszi
- ❖ munkavállaló a munkáltatóval kötött írásbeli szerződéssel kizárhatja az említett jogátszállást vagy azt terjedelemben, illetve időben korlátozhatja
- ❖ vagyoni jogok (kötelezettségek is) a munkáltató személyében bekövetkezett jogutódlás esetén átszállnak a munkáltató jogutódjára
- ❖ **Mű felhasználása**
 - ha maga a munkáltató használja fel, úgy kell tekinteni, hogy az alkotói díjat a munkabér magában foglalja
 - ha a munkáltató a felhasználásra más személynek engedélyt ad, vagy másra átruházza a megszerzett jogait, akkor a szerzőt megfelelő díjazás illeti meg
- ❖ **díjazáshoz való jog nem illeti meg a munkaviszonyból eredő kötelesség teljesítésekként elkészített illetve összeállított szoftverek és adatbázisok alkotóit**
- ❖ Személyhez fűződő jogok
 - A munkáltató jogszerzése a személyhez fűződő jogokra nem vonatkozik, ezek a szerzőnél maradnak, de korlátozottan érvényesülnek (visszavonás, névfeltüntetés)

A VAGYONI JOGOK ÁTSZÁLLÁSÁNAK FELTÉTELEI

Eltérő megállapodás hiánya

(megjegyzendő, hogy pusztán a megállapodás aláírása nem eredményezi a vagyoni jogok átszállását)

A mű elkészítése a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége

(szerződésben érdemes pontosan meghatározni!)

SZERZŐI JOG KORLÁTAI

Szabad felhasználás

Jogkimerülés

Védelmi idő

Munkaviszonyban
létrehozott mű

A rendelkezési jog
korlátozása
szoftverek esetében

Engedélyezési jog
díjigényre
korlátozása

A SZERZŐI JOG KORLÁTAI

SZABAD FELHASZNÁLÁSOK

- ❖ Szjt. 33.§
- ❖ Szabad felhasználás = a felhasználáshoz nincs szükség a szerző engedélyére →díjtalan
- ❖ A szabad felhasználással kapcsolatos rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően értelmezni
- ❖ Feltételek
 - csak nyilvánosságra hozott művek
 - háromlépcsős teszt

A HÁROMLÉPCSŐS TESZT

- ❖ 2001 /29/EK IRE – „Infosoc–irányelv”
- ❖ 5. cikk (5) bekezdés: „(...) kivételek és korlátozások kizárólag olyan **különös esetekben** alkalmazhatók, amelyek **nem sérelmesek a mű** vagy más, védelem alatt álló **teljesítmény** **rendes felhasználására**, és **indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.**”
- ❖ 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 33.§ (2)
- ❖ A felhasználás a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések alapján is csak annyiban megengedett, illetve díjtalan, amennyiben **nem sérelmes a mű** **rendes felhasználására** és **indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit**, továbbá amennyiben megfelel a tisztesség követelményeinek és **nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra.**
- ❖ Nem rendeltetésszerű joggyakorlás:
 - pl. a magáncélú másolás túlzott mértéke
 - tartalmát a bírói gyakorlat alakítja ki

IDÉZÉS/ÁTVÉTEL

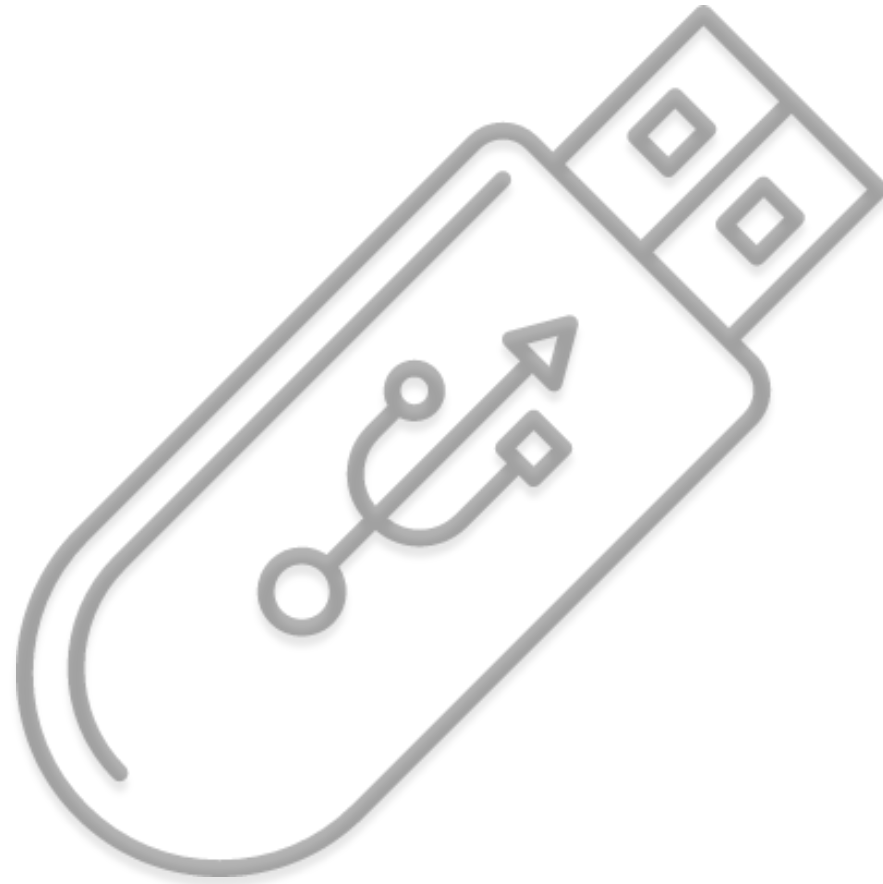

Idézés: Sztj. 34. § (1) A mű részletét - az átvevő mű jellege és célja által indokolt az eredetihez híven - a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki

Átvétel: Átvételnek minősül a mű olyan mértékű felhasználása más műben, amely az meghaladja.

- Nyilvánosságra hozott irodalmi vagy zenei mű,
- film részlete,
- vagy kisebb terjedelmű ilyen önálló mű,
- képzőművészeti, építészeti, iparművészeti és ipari tervezőművészeti alkotás képe
- fotóművészeti alkotás
- . Felhasználás: szemléltetés érdekében iskolai oktatási célra, valamint tudományos
- . Feltételek:
 - az átvevő művet nem használják fel üzletszerűen
 - az átvétel nem haladja meg a cél által indokolt terjedelmet
 - . Az átvevő mű nem üzletszerű többszörözéséhez és terjesztéséhez nem szükséges a engedélye, ha az ilyen átvevő művet az irányadó jogszabályoknak megfelelően segédkönyvvé nyilvánítják, és a címloldalon az iskolai célt feltüntetik.
 - . A mű iskolai oktatási célra iskolai foglalkozás keretében átdolgozható. Az átdolgozott felhasználásához az eredeti mű szerzőjének engedélye is szükséges.

MAGÁNCÉLÚ TÖBBSZÖRÖZÉS

- **Szjt. 35.§ (1)**; Természetes személy a műről másolatot készíthet
- Feltétel:
 - csak magáncélra
 - a többszörözés jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja
- Jövedelemszerzésnek különösen a belépődíj szedése, akkor is, ha egyéb elnevezés alatt történik.
- Jövedelemfokozás célját szolgálja a felhasználás, ha alkalmas arra, hogy a felhasználó (pl. üzlet, szórakozóhely) vevőkörét vagy látogatottságát növelje, vagy pedig, ha az üzlethelyiséget látogató vendégek vagy más fogyasztók szórakoztatását szolgálja.
- Kizárt művek/védett teljesítmények
 - építészeti mű,
 - műszaki létesítmény,
 - szoftver
 - számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázis,
 - a mű nyilvános előadásának kép- vagy hanghordozóra való rögzítésére

Jogosultak díjigénye: ÜHD

NYILVÁNOS ELŐADÁSI SZABAD FELHASZNÁLÁS

Szjt. 38.§ (1)

. A művek előadhatók az alábbi esetekben:

- a) színpadi mű esetében műkedvelő művészeti csoportok előadásán, kiadott szöveg vagy használt kézirat alapján, feltéve, hogy ez nem ütközik nemzetközi szerződésbe,
- b) iskolai oktatás céljára és iskolai ünnepélyeken,
- c) szociális és időskori gondozás keretében,
- d)
- e) vallási közösségek vallásos szertartásain és vallásos ünnepségein,
- f) magánhasználatra, valamint alkalmyszerűen tartott zártkörű összejöveteleken

. (Zártkörű a gazdálkodó szervezetek, továbbá a gazdálkodó szervezetnek nem minősülő személyek által kizárólag tagjaik, tisztségviselőik, munkavállalóik részére rendezett

. **Feltételek:**

- az előadás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja
- a közreműködők sem részesülnek díjazásban
(Díjazásnak minősül a fellépéssel kapcsolatban ténylegesen felmerült és indokolt meghaladó térítés is).

. A művek előadhatók **nemzeti ünnepeken tartott ünnepségeken**

. **Feltétel:**

- az előadás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja

OKTATÁSI CÉLÚ SZABAD FELHASZNÁLÁS

Többszörözés

- ❖ Könyvként kiadott mű egyes részei, valamint újság- és folyóiratcikkek az iskolai oktatás céljára egy-egy iskolai osztály létszámának megfelelő, illetve a köz- és felsőoktatási vizsgákhoz szükséges példányszámban többszörözhetők.

Iskolai átdolgozások

- ❖ A mű iskolai oktatási célra iskolai foglalkozás keretében átdolgozható. Az átdolgozott mű felhasználásához az eredeti mű szerzőjének engedélye is szükséges (filmes vizsgafeladatok)

A JOGGYAKORLÁS MÓDJAI

KÖZÖS JOGKEZELÉS – EGYEDI ENGEDÉLYEZÉS (A FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉS, ALTERNATÍV ENGEDÉLYEZÉS)

Közös jogkezelés

- A felhasználás jellege, illetve körülményei miatt egyedileg nem gyakorolható szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok érvényesítése a jogosultak által erre létrehozott szervezet útján – függetlenül attól, hogy azt törvény írja elő, vagy a jogosultak elhatározásán alapul

- Artisjus, EJI, Filmjus, Hungart, Mahasz, stb.

- <http://kjk.sztnh.gov.hu/>

Felhasználási szerződés

- A szerzői vagyoni jogok gyakorlásának rendeltetésszerű módja

Alternatív modell

- Az egyik legismertebb alternatív engedélyezési modell a Creative Commons
- Felhasználási szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket ezekre is alkalmazni kell

A FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉS

- ❖ Felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni (nem kizárt az egyoldalú nyilatkozat)
- ❖ Diszpozitivitás
- ❖ A felhasználási szerződés szükségszerűen lényeges fogalmi elemei:
 - a szerző megnevezése, aki az engedélyt adja
 - a felhasználó megnevezése, aki az engedélyt kapja
 - a mű(vek) megjelölése, amely(ek)re az engedély vonatkozik
 - felhasználási módok, típusok, amelyekre az engedély vonatkozik
 - a felhasználási engedély ellenértéke, azaz a szerzői díj
- ❖ Jövőben megalkotandó mű esetében a mű átadása is a szerző kötelessége
- ❖ A felhasználási engedély korlátozható valamely területre, időtartamra, felhasználási módra és a felhasználás meghatározott mértékére

A SZERZŐ DÍJAZÁSA

- ❖ A díj teljes összege akkor jogdíj, ha már korábban elkészült és változatlanul felhasznált mű felhasználási jogának ellenértékeként fizetik
- ❖ Jövőben megalkotandó műnél: egy része a „megbízás” teljesítésének, egy másik része pedig az átengedett felhasználási jognak az ellenértéke
- ❖ Díjról lemondás mindig csak kifejezett jognyilatkozattal lehetséges (KJK keretében érvényesített díjigények esetében csak a felosztást követően)
- ❖ A jogdíj mértéke: Szt. 16.§ (4): a felhasználással elért bevétellel arányban kell állnia. Felek határoznak meg egy %-os arányt.
- ❖ Bestseller – klauzula

A FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉS FORMÁJA

- ❖ A felhasználási szerződést írásba kell foglalni
- ❖ Szóbeli szerződés érvénytelen, de később a megállapodás írásba foglalásával orvosolható
- ❖ Nem kötelező a szerződés írásba foglalása
 - napilapban vagy folyóiratban történő közzétételre kötött szerződés esetén
 - szoftver műpéldányának a kereskedelmi forgalomban történő megszerzése esetén

A SZERZŐ FELMONDÁSI JOGA

- ❖ A szerző felmondhatja a **kizárólagos felhasználási engedélyt** tartalmazó szerződést, ha
 - a) a felhasználó nem kezdi meg a mű felhasználását a szerződésben meghatározott vagy – ennek hiányában – az adott helyzetben általában elvárható időn belül; vagy
 - b) a felhasználó a szerzővel megszerzett jogait nyilvánvalóan a szerződés céljának megvalósítására alkalmatlan módon vagy nem rendeltetésszerűen gyakorolja
- ❖ határozatlan vagy öt évnél hosszabb időtartamra kötött szerződés esetében csak a szerződés megkötésétől számított két év eltelte után gyakorolható
- ❖ Feltétel: szerző a teljesítésre a felhasználónak megfelelő határidőt szabott és az eredménytelenül telt el
- ❖ E jogáról a szerző előzetesen nem mondhat le; gyakorlását szerződéssel csak a szerződéskötést vagy – ha ez a későbbi – a mű átadását követő legfeljebb ötéves időtartamra lehet kizárni
- ❖ Felmondás helyett helye van a az engedély kizárólagossága megszüntetésének

ÉRTELMEZÉSI KÉRDÉSEK

- ❖ Ha a felhasználási szerződés **tartalma** nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni
- ❖ felhasználási szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad **kizárólagos jogot**
- ❖ A **terület** eltérő rendelkezés hiányában :Magyarország
- ❖ **Időtartam**: a szerződés tárgyát képező műhöz hasonló művek felhasználására kötött szerződések szokásos időtartamához igazodik
- ❖ **Felhasználási módok**: az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik, ha a módokban a felek nem állapodnak meg
- ❖ Az engedély harmadik személyre **átruházására**, illetve harmadik személynek **további engedély** adására csak annak külön kikötése esetén van lehetőség
- ❖ **Átdolgozásra** is csak külön kikötés esetén terjed ki
- ❖ **Többszörözésére** adott engedély csak kifejezett kikötés esetén ad a felhasználónak jogot arra, hogy a művet **kép- vagy hangfelvételen rögzítse**, illetve, hogy azt **számítógéppel vagy elektronikus adathordozóra másolja**
- ❖ mű **terjesztésére** adott engedély csak kifejezett kikötés esetén terjed ki az **importjogra**
- ❖ A mű **többszörözésére adott engedély** – kétség esetén – kiterjed a többszörözött műpéldányok **terjesztésére** is

A JOGÁTRUHÁZÁSI SZERZŐDÉS

❖ Sztj. 9.§ (3) szerint nem a vagyoni jogok nem ruházhatók át, másként sem szállhatnak át és azokról lemondani sem lehet.

❖ De egyes műtípusok, illetve jogviszonyok esetén átszállhatnak

műtípusok: szoftver, adatbázis, reklám céljára megrendelt mű, filmalkotás céljára történő felhasználás (megfilmesítési szerződés), kapcsolódó jogi teljesítményekre vonatkozó vagyoni jogokban

jogviszonyok: együttesen létrehozott mű, munkaviszonyban alkotott mű, öröklés, gazdálkodó szervezet jogutódjára történő átszállás

Nem kötelező rendelkezni a szerződésben:

❖ egyes felhasználási jogokról, kivéve az **átdolgozáshoz** való jogot, amelyhez továbbra is külön kikötés kell

❖ arról, hogy a jogszerző jogosult-e továbbruházni a megszerzett jogokat

❖ a kizárólagosságról, a jogátruházási szerződés fogalmilag csak kizárt lehet

KIADÓI SZERZŐDÉS

- ❖ A felhasználási szerződés egyik altípusa
- ❖ Könyvnyomtatás
- ❖ Zeneműkiadói szerződés
- ❖ *Kiadói szerződés alapján a szerző köteles a művet a kiadó rendelkezésére bocsátani, a kiadó pedig jogosult azt kiadni, valamint forgalomba hozni és köteles a szerzőnek díjat fizetni.*
- ❖ *Kétség esetén – a mű magyar nyelvű kiadására vonatkozik.*
- ❖ *A szerződés alapján gyakorolható kiadási jog – a gyűjtemények, valamint a napilapok és folyóiratok számára készült művek kivételével – kizárólagos*
- ❖ *Irodalmi mű kiadásánál képek alkalmazásához a szerző beleegyezése szükséges.*

A CREATIVE COMMONS

AZ ONLINE FELHASZNÁLÁSOK ENGEDÉLYEZÉSÉT MEGKÖNNYÍTŐ SZABÁLYOK

- ❖ 45.§ (3) Ha a szerző maga gyakorolja a lehívásra hozzáférhetővé tétel jogát, a felhasználási szerződést írásba foglaltnak kell tekinteni, ha a műre a szerző elektronikus úton kötött és rögzített szerződéssel enged további felhasználást
- ❖ Kjkt. (2016. évi XCIII. törvény) tovább bővítette ezt a lehetőséget:
 - 11.§ A jogosult egyénileg engedélyezheti szerzői műve vagy kapcsolódó jogi teljesítménye nem kereskedelmi célú felhasználását akkor is, ha egyébként az ilyen felhasználást közös jogkezelő szervezet engedélyezi jogkezelési megbízás vagy kiterjesztett közös jogkezelés alapján
 - Az engedélyezésre vonatkozó részletes feltételeket a közös jogkezelő szervezet alapszabályában kötelező meghatározni
 - Kizárólag olyan felhasználás tekinthető nem kereskedelmi célúnak, amely sem közvetve, sem közvetlenül nem szolgálja jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját, továbbá, amelyért a jogosult sem tart igényt jogdíjra
- ❖ Zeneművek szerzői, előadóművészek, vizuális alkotók, és filmszerzők vonatkozásában ez a jog kilépést engedő közös jogkezelésbe tartozik, tehát ahhoz, hogy egyénileg lehessen gyakorolni, előbb jogszerűen tiltakozni kell a közös jogkezelőnél a művek (teljesítmények) közös jogkezelésben történő engedélyezése ellen

A CREATIVE COMMONS

- ❖ Számos alkotó híve annak, hogy művei legyenek mindenki számára hozzáférhetőek, elérhetőek, megismerhetőek
- ❖ *Az egyik legismertebb alternatív engedélyezési modell a Creative Commons, amit bármilyen műtípus esetében lehet alkalmazni (lásd. FLOSS-t (Free/Libre and Open Source Software))*
- ❖ *szerzők különféle licenc típusok közül választhatnak*
- ❖ *Info:*

<http://www.creativecommons.org>

<http://mirrors.creativecommons.org/getcreative/>

CC LICENC TÍPUSOK

Attribution

- Nevezd Meg!
- valamennyi CC licenc előírja, hogy a szerző nevét tüntessék fel a művön

Share Alike

- Így add tovább!
- kereskedelmi és nem kereskedelmi célú felhasználás, más művekkel való összekapcsolás, módosítás, átdolgozás, nyilvánossághoz közvetítés. **Feltétel:** az így létrejött származékos művet ugyanilyen licenc alatt kell elérhetővé tenni

No Derivatives

- Ne változtasd!
- Terjesztés akár magán, akár kereskedelmi célból. **Feltétel:** a művön a felhasználó nem változtat, nem módosítja, nem rövidíti le, nem csonkítja, nem dolgozza át, nem tesz hozzá, abból származékos művet nem hoz létre

No Commercial

- Ne add tovább!
- megengedi a mű bármely felhasználását, de **csak nem kereskedelmi jelleggel és célból**, de nem írja elő, hogy a létrejött származékos művet ugyanilyen feltételekkel kelljen engedélyezni.

Legszigorúbb licenc: *csak a mű letöltését és másokkal való megosztását teszi lehetővé.*

AZ ALTERNATÍV ENGEDÉLYEZÉSI MODELLEK PROBLÉMÁJA

- ❖ Kismértékben ösztönzik a profitorientált vállalkozásokat arra, hogy ezeket a licenceket termékeiken alkalmazzák. Ezért a vállalkozások szokták keverni ezt a modellt a hagyományos All Rights Reserved – modellel.
- ❖ A szélesebb körű elterjedés ellenére a KJK-és következtében bizonyos esetekben ez a felhasználási licenc sem mentesíti minden esetben a felhasználót a KJK részéről történő esetleges jogérvényesítéssel szemben.
- ❖ Nem tud többet, mint a szerzői jog
- ❖ Leegyszerűsített, merev, egyes felhasználásokra nem értelmezhető (pl.: streaming)
- ❖ Sokszor kell illusztrálni képekkel a kiadványt:
Ingyenes, szabadon felhasználható, magyarul is kereshető portál pl.: a **Pixabay**. Elvileg minden fotó a lehető legszélesebb értelemben véve szabadon felhasználható, az oldal szerint minden tartalom a Creative Commons CC0 alatt kerül kiadásra.

A FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉSEK ISMERTETETT SZABÁLYAI ALAPJÁN ELEMÉZZÜK AS ERASMUS + PROGRAM ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEIT.

Elemzési szempontok:

1. A felhasználási engedéllyel érintett jogok feltüntetésre kerültek?
2. Történt-e jogátruházás?
3. Kizárólagos engedélyt ad-e a szerződés az EU-nak/Nemzeti Irodának?
4. Harmadik személy részére adhat-e a felhasználási engedélyt az EU/Nemzeti Iroda?
5. Átdolgozhatja-e az EU/Nemzeti Iroda az elkészült művet?
6. Adhat-e az unió kereskedelmi célú további felhasználásra engedélyt?
8. Adhat-e a kedvezményezett további felhasználásra engedélyt, és ebből származhat-e bevétele?

General agreement

❖II.9.3. Az Uniónak az eredmények és az előzetesen meglévő jogok felhasználására vonatkozó jogai

A kedvezményezettek a tevékenység eredményeinek felhasználására vonatkozó alábbi jogokat **biztosítják** az Unió számára:

a) **saját céljaira történő felhasználás** és különösen **rendelkezésre bocsátás** a Bizottságnál, más uniós intézményeknél, ügynökségeknél és szerveknél, valamint tagállami intézményeknél dolgozó személyek számára, továbbá **másolás, többszörözés egészben vagy részben és korlátlan számú másolatban**;

b) **többszörözés**: az eredmények **bármely úton** (mechanikus, digitális vagy egyéb), **bármilyen formában** történő **közvetlen vagy közvetett, részleges vagy teljes, ideiglenes vagy állandó többszörözésének engedélyezéséhez** való jog;

c) **közzététel**: a nyilvánosság számára, vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel történő **bemutató, előadás vagy közvetítés engedélyezéséhez** való jog, beleértve az eredmények online leghívásra hozzáférhetővé tételét

d) **terjesztés**: az eredmények vagy az eredményekről készült másolatok nyilvánosság számára történő terjesztésének **engedélyezéséhez** való jog;

e) **átdolgozás**: az eredmények módosításához való jog;

f) **fordítás**;

g) az eredmények **tárolásához és archiválásához való jog** a Bizottságra alkalmazandó iratkezelési szabályokkal összhangban, beleértve a digitalizálást, valamint a formátum megőrzés vagy új felhasználás céljára történő módosítását;

h) amennyiben az eredmények dokumentumok, a dokumentumok további felhasználásának engedélyezése a bizottsági dokumentumok további felhasználásáról szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozattal összhangban, amennyiben az említett határozat alkalmazandó, és amennyiben annak hatálya a dokumentumokra kiterjed, és a határozat egyik rendelkezése sem zárja ki azokat a határozat hatálya alól. E rendelkezés alkalmazásában a „további felhasználás” és a „dokumentum” kifejezések a 2011/833/EU határozat fogalom meghatározásai alkalmazandók.

Grant agreement

❖1. Jelen szerződés keretében, az Általános Feltételek alkalmazásakor a „Bizottság” mint „Nemzeti Iroda”, a „tevékenység” mint „projekt”, továbbá az „egységköltség” mint „egységköltség-hozzájárulás” értelmezendő, kivéve, ha a szerződés ettől eltérően rendelkezik.

❖II.9.3. A Nemzeti Irodának és az Uniónak az eredmények és az előzetesen meglévő jogok felhasználására vonatkozó jogai

A **Kedvezményezett** a projekt eredményeinek felhasználására vonatkozó alábbi jogokat biztosítja a Nemzeti Iroda és az Unió számára:

a) saját céljaira történő felhasználás és különösen rendelkezésre bocsátás a Nemzeti Irodánál és a Bizottságnál, más uniós intézményeknél, irodáknál és szerveknél, valamint tagállami intézményeknél dolgozó személyek számára, továbbá másolás, többszörözés egészben vagy részben és korlátlan számú másolatban;

Ezen cikk további részében az „Unió” kifejezés „Nemzeti Iroda és/vagy Unió” kifejezésként értendő.

GENERAL AGREEMENT

II.9.1. A KEDVEZMÉNYEZETTEKNEK AZ EREDMÉNYEK FELETTI TULAJDONJOGA A MEGÁLLAPODÁSBAN FOGLALT ELTÉRŐ RENDELKEZÉS HIÁNYÁBAN A KEDVEZMÉNYEZETTEK MEGTARTJÁK A *TEVÉKENYSÉG* EREDMÉNYEINEK, VALAMINT A *TEVÉKENYSÉGHEZ* KAPCSOLÓDÓ JELENTÉSEKNEK ÉS EGYÉB DOKUMENTUMOKNAK A TULAJDONJOGÁT, IDEÉRTVE AZ IPARI ÉS SZELLEMI TULAJDONJOGOKAT IS.

Grant Agreement

6. A II.18 cikk az alábbiak szerint olvasandó:

II.18.1. A megállapodásra a magyar jog alkalmazandó.

2011/833/EU határozat

3. cikk 1.
„dokumentum”:

- a) bármilyen tartalom, függetlenül az adathordozó formájától (papíron vagy elektronikus formában, hangként, képként vagy audiovizuális formátumban rögzített tartalom);
- b) az ilyen tartalom bármely része;

3. cikk 2.
„további felhasználás”:

dokumentumok felhasználása természetes vagy jogi személyek által, a dokumentumok eredeti céljától eltérő kereskedelmi vagy nem kereskedelmi célokra.
a dokumentumok megosztása a bizottság és a közigazgatási szervek közt, amelyek ezeket a dokumentumokat kizárólag közfeladataik teljesítésére használják, nem minősül további felhasználásnak;

6. cikk

a dokumentumok további felhasználására vonatkozó feltételek

- (1) eltérő rendelkezés hiányában a dokumentumokat további felhasználásra kérelem és korlátozás nélkül, vagy – adott esetben – nyílt engedéllyel vagy az újbóli felhasználók jogait ismertető feltételeket meghatározó nyilatkozattal teszik elérhetővé.
- (2) az említett feltételek, amelyek szükségtelenül nem korlátozhatják a további felhasználás lehetőségeit, a következők lehetnek:
 - a) a további felhasználást végző köteles megjelölni a dokumentumok forrását;
 - b) a dokumentumok eredeti jelentésének és üzenetének megváltoztatására vonatkozó tilalom;
 - c) a bizottság nem felelős a további felhasználásból eredő következményekért.

9. cikk

A díjszabásra vonatkozó szabályok

- (1) A dokumentumok további felhasználása elvben díjmentes.
- (2) Különleges esetekben a dokumentumok feldolgozásának és terjesztésének határköltiségei felszámíthatók.

eur-lex kiadó – szerzői jogi nyilatkozat

© európai unió, 1998–2017
<http://eur-lex.europa.eu>

eltérő rendelkezés hiányában az eur-lex portálon található adatok kereskedelmi vagy nem kereskedelmi célból a forrás feltüntetésével („© európai unió, <http://eur-lex.europa.eu/>, 1998–2017”) szabadon felhasználhatók.

az európai bizottság által a dokumentumok további felhasználása tekintetében alkalmazott politikát a 2011. december 12-i 2011/833/eu határozat rögzíti.

GENERAL AGREEMENT

ii.25.3. 3. lépés – csökkentés a nonprofit szabály miatt

a vissza nem térítendő támogatás a kedvezményezettek számára nem termelhet nyereséget, kivéve, ha a különös feltételek erről másként rendelkeznek.

GRANT AGREEMENT

- A szerződés különös feltételeiben megállapított rendelkezések a mellékletekben megállapított rendelkezésekkel szemben elsőbbséget élveznek.

- I.8 CIKK – AZ EREDMÉNYEK FELHASZNÁLÁSAVAL (IDEÉRTVE A SZELLEMI ALKOTÁSOKKAL ÉS IPARJOGVÉDELEMMEL) KAPCSOLATOS KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK

A II.9.3 cikk rendelkezéseiben foglaltakon túl, ha a Kedvezményezett a Projekt **során oktatási anyagokat** készít, ezeket az anyagokat **ingyenesen, nyílt licenc alatti felhasználási engedéllyel kell elérhetővé tennie az interneten.**

Kizárólagosság?

- I.9.2 Erasmus+ Disszeminációs Platform

A Kedvezményezett projekteredményei **disszeminációjához használhatja az Erasmus+ Disszeminációs Platformot** (<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>), az oldalon megtalálható útmutató előírásaival összhangban.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

pontos.patrik@eji.hu